

دانشگاه علوم پزشکی تبریز
دانشکده پیراپزشکی

طرح درس: بی حسی و بیهوشی و احیاء در مامایی
تهیه و تنظیم: معروف انصاری

فراگیران: دانشجویان کارشناسی پیوسته و ناپیوسته مامایی
مدرس: معروف انصاری عضو هیأت علمی گروه آموزشی هوشبری

منابع اصلی درس:

اصول بیهوشی میلر؛ استولتینگ میلر
بیهوشی و بیماریهای همراه؛ رابرت استولتینگ، استیولن دایردورف

عنوان و کد درس: بی حسی و بیهوشی و احیاء در مامایی -
۱۵۱۶۷۶۷۶۳

تعداد و نوع واحد: ۱ واحد- نظری- عملی
روز و ساعت برگزاری: طبق برنامه ریزی آموزش
پیش نیاز: بارداری و زایمان

مکان تدریس: کلاس شماره یک دانشکده پرستاری و مامایی
مدت هر جلسه: یک ساعت
شماره تماس دانشکده / گروه: ۳۳۴۸۵۷۳

هدف کلی:

۱. آشنایی بار روشهای مختلف بی حسی های موضعی و بیهوشی عمومی در مامایی و زنان
۲. آگاهی از خطرات احتمالی استفاده از داروهای مختلف بیحسی و بیهوشی در مادر و جنین. پیشگیری و مراقبتهای لازم.

وظایف و فعالیت های دانشجویان:

- ۱- حضور منظم و به موقع در کلیه جلسات درس
- ۲- شرکت فعال در بحث های کلاسی و انجام تکالیف مربوطه، ارائه کنفرانس
- ۳- تمرین عملی مباحث تدریس شده روی مانکن و مولاژ

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- ۱- آزمون پایان ترم ۸۰% نمره
- ۲- کنفرانس و ترجمه ۱۰% نمره
- ۳- شرکت در بحث های کلاسی ۱۰% نمره

حلیه	اهداف کلی آشنایی دانشجویان با:	اهداف عینی در پایان این جلسه، با توجه به مطالب ارائه شده، از دانشجویان انتظار می رود:	حیطه هدف	شیوه تدریس و رسانه آموزشی
۱	مروری بر فیزیولوژی و آناتومی دستگاه تناسلی با تاکید بر اعصاب حسی و حرکتی و راههای کنترل درد زایمانی	۱- اهمیت مسیرهای عصبی را بداند ۲- اعصابی که دردهای احشایی را منتقل می کنند را بشناسد ۳- اعصابی که درد سوماتیک را منتقل می کنند را بشناسد ۴- راههای کنترل درد زایمان را بداند ۵- تکنیکهای بی دردی زایمانی را نام ببرد ۶- تکنیک های غیر فارماکولوژیک بی دردی زایمان را توضیح دهد. ۷- تکنیک های سایکولوژیک و جایگزین را توضیح دهد	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۲	انواع بی حس کننده های موضعی	۱- انواع بی حس کننده های موضعی که بکار می روند را نام ببرد ۲- بی حس کننده های آمینی را بشناسد ۳- بی حس کننده های استریک را بشناسد ۴- دوز درمانی بی حس کننده ها را بداند ۵- عوارض بی حس کننده را بداند ۶- عوارض بی حس کننده های موضعی را بداند ۷- راههای درمان عوارض بی حس کننده ها را توضیح دهد.	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۳	انواع بی حسی های موضعی و سطحی	۸- محل تزریق محلول بی حسی در بلوک پاراسرویکال را توضیح دهد ۹- عوارض بلوک پاراسرویکال را بداند ۱۰- علت و شیوع برادیکاردی جنینی در بلوک پاراسرویکال را توضیح دهد. ۱۱- درمان برادیکاردی را توضیح دهد ۱۲- روش بلوک عصبی پودنداک و عوارض آنرا توضیح دهد ۱- روش انفیلتراسیون پریته برای اپینوترمی را بداند و عوارض مربوط به آن و احتیاطات لازم را توضیح دهد.	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۴	انواع بی حسی رژینوال	۱- انواع بی حسی رژینوال که برای زایمان مورد کاربرد دارد را بشناسد ۲- آناتومی ستون فقرات را بداند. ۳- تعریف بی بی دردی اپیدورال را بداند ۴- تاثیر اپیدورال بر زنان باردار و جنین را توضیح دهد ۵- محل تعبیه نیدل اپیدورال را بداند ۶- تکنیک انجام اپیدورال را توضیح دهد	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۵	بی دردی اپیدورال	۱- وسایل مورد نیاز برای اپیدورال را بداند ۲- وسایل مورد نیاز برای احیاء را نام ببرد. ۳- روش های مطمئن شدن ورود نیدل به فضای اپیدورال را توضیح دهد ۴- داروهای مورد نیاز را بداند ۵- حجم و دوز داروهای مورد استفاده را بداند ۶- با تست دوزهای مورد نیاز رد کردن تزریق تصادفی داخل عروق و فضای ساب آراکنوئید آشنا باشد	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۶	بی دردی اپیدورال	۱- زمان تعبیه نیدل را بداند ۲- مونیتورینگ های لازم برای جنین و مادر را بداند ۳- بی دردی ترکیب اپیدورال و اسپینال را توضیح دهد ۴- موارد استفاده از کاتتر اپیدورال را توضیح دهد ۵- بی دردی اپیدورال تحت کنترل بیمار را توضیح دهد ۶- عوارض اپیدورال را بداند ۷- راههای درمان عوارض را بداند	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۷	بی حسی نخاعی	۱- تعریف بی حسی نخاعی را بداند ۲- وسایل مورد نیاز برای بی حسی نخاعی را نام ببرد ۳- طول مدت بی حسی نخاعی را بداند ۴- اندیکاسیون های بی حسی نخاعی را بداند ۵- کنترااندیکاسیون های بی حسی نخاعی را بداند ۶- زمان انجام بی حسی نخاعی را بداند ۷- دوز داروهای مورد استفاده بی حسی نخاعی را بداند ۸- Saddle بلوک را توضیح دهد.	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۸	بی حسی نخاعی	۱- عوارض شایع بی حسی نخاعی را توضیح دهد ۲- عوارض ناشایع را نام ببرد ۳- راههای درمان عوارض را توضیح دهد ۴- سطح بی حسی مورد نیاز برای زایمان واژینال را بداند	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point

حلیه	اهداف کلی آشنایی دانشجویان با:	اهداف عینی در پایان این حلیه، با توجه به مطالب ارائه شده، از دانشجویان انتظار می رود:	حیطه هدف	شیوه تدریس و رسانه آموزشی
۹	آناتومی دستگاه تنفس و فیزیولوژی	۱- آناتومی دستگاه تنفسی فوقانی را بداند ۲- آناتومی دستگاه تنفسی تحتانی را توضیح دهد ۳- راههای درمان عوارض را توضیح دهد ۴- سطح بیحسی مورد نیاز برای زایمان واژینال را بداند	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۱۰	تغییرات فیزیولوژیک در زنان باردار	۱- تغییرات سیستم قلبی عروقی را بداند ۲- حجم مایع داخل عروقی در مراحل حاملگی را بداند ۳- تغییرات برون دهد قلبی در مراحل حاملگی را بداند ۴- فشردگی آئورتوکاوا و خطرات و درمان آنرا توضیح دهد ۵- تغییرات کلیوی، کبدی و گوارشی را توضیح دهد ۶- خطر آسیب‌رسانی و راههای جلوگیری از آن را توضیح دهد	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۱۱	فیزیولوژی جریان رحمی	۱- جریان خون رحمی را توضیح دهد ۲- راههای تبادل جفتی مواد را بداند ۳- عوامل موثر بر تبادل جفتی مواد را توضیح دهد ۴- مشخصات منحصر به فرد جریان خون جنین را بداند	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۱۲	داروهای سیستمیک مورد استفاده در بارداری و زایمان	۱- تعریف بیهوشی عمومی را بداند ۲- داروهای سیستمیک مورد استفاده برای دفع زایمان را بداند ۳- کاربرد ضداسطرابها در مامایی را بداند ۴- روش و زمان استفاده از مخدرها را بداند	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۱۳	بیهوشی عمومی	۱- تعریف بیهوشی عمومی را بداند ۲- کاربرد بیهوشی عمومی در زایمان را توضیح دهد ۳- موارد قابل توجه در قبل از بیهوشی را بداند ۴- بی دردی استنشاقی با استفاده از اتونوکس جهت زایمان واژینال را توضیح دهد ۵- کاربرد بیهوشی عمومی در سزارین را توضیح دهد ۶- اندیکاسیون و کنترااندیکاسیون بیهوشی عمومی را بداند	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۱۴	بی هوشی عمومی	۱- داروهای مورد استفاده در القاء بیهوشی عمومی را نام ببرد ۲- دوز تیوپنتال برای القاء بیهوشی و زمان شروع اثر و تاثیر آن بر روی مادر و جنین را بداند ۳- شرایط استفاده از کتامین در بارداری را بداند ۴- عوارض کتامین را توضیح دهد ۵- تاثیرات اتومیدات بر روی جنین و مادر را توضیح دهد ۶- تاثیرت پروپوفول بر روی جنین و مادر را توضیح دهد	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۱۵	بی هوشی عمومی	۱- داروهای مورد نیاز برای حفظ بیهوشی عمومی را بداند ۲- استفاده از داروهای شل کننده عضلانی را توضیح دهد ۳- مانور سلیک را توضیح دهد ۴- استفاده از داروهای کمکی را توضیح دهد ۵- بیهوشی در انواع پوزیشن های غیرطبیعی را بداند ۶- اداره بیهوشی در فشارخون همراه بارداری و پره اکلامپسی را بداند ۷- اداره بیهوشی در جفت سرراهی و دکلمان جفت را بداند ۸- روشهای بیهوشی در جراحی های غیر مامایی را بداند	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۱۶ و ۱۷	احیاء نوزاد	۱- شرایط شروع احیاء در نوزادان را بداند ۲- محل فشردن استرنوم را بداند و بر روی مولژ انجام دهد ۳- طریقه حفاظت مناسب و فراهم نمودن سطحی سفت از پشت نوزاد را بداند و بر روی مولژ انجام دهد ۴- تعداد فشردن و عمق فشردن استرنوم را بداند و بر روی مولژ انجام دهد ۵- طریقه دادن تهویه با فشار مثبت و تعداد تنفس را بداند و بر روی مولژ انجام دهد ۶- خطرات و عوارض تکنیک های احیاء نامناسب را بداند و توضیح دهد ۷- نسبت ونتیلاسیون به کمپرسن را در یک احیاگر و دو احیاگر بداند و بر روی مولژ انجام دهند ۸- داروهای مورد نیاز در احیا را نام ببرد و دوز هرکدام را بگوید ۹- زمان خاتمه احیاء را بداند	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point
۱۸ و ۱۹	احیاء مادر	۱- شرایط مادر برای شروع احیاء را بداند ۲- BLS و ACLS را توضیح دهد ۳- محل فشردن استرنوم را بداند و بر روی مولژ انجام دهد ۴- طریقه گذاشتن تخته احیاء را بداند تا سطحی سفت برای احیاء فراهم شود ۵- تعداد فشردن و عمق فشردن استرنوم را بداند و بر روی مولژ انجام دهد ۶- نسبت کمپرسن به ونتیلیشن را در یک احیاگر و دو احیاگر بداند و بر روی مولژ انجام دهند ۷- داروهای مورد نیاز در احیا را نام ببرد و دوز و کاربرد هرکدام را توضیح دهد ۸- طریقه استفاده از دفیبریلاتور را بداند ۹- زمان خاتمه احیاء را بداند	شناختی	سخنرانی وایت برد اورهد و Power point